

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים נה - סא, פסח תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

פרק חמישי - אף על פי

ג דף נה

*תנאי כתובה ככתובה. *פומבדיתאי ובני מתא מחסיא. *בתר אומדנא.

א. אמרינן במשנתנו שיכול להוסיף על הכתובה וש"מ דתנאי כתובה ככתובה, ומפרשינן למאי נפ"מ
1. מוכרת. 2. מוחלת. 3. מורדת. 4. פוגמת. 5. תובעת. 6. עוברת על דת. 7. שבת. 8. שבועה. 9.
שביעית. 10. כותב כל נכסיו לבניו. 11. לגבות מקרקע. 12. זיבורית. 13. גביה כל זמן שהיא בבית
אביה. 14. כתובת בנין דכרין.

ב. מחלוקות פומבדיתאי ובני מתא מחסיא וכמאן הלכתא 1. כתובת בנין דכרין, פליגי האם נוטלים
רק מבני חרי דירתון תנן וכן הלכה, או ממשעבדי דיסבון תנן. 2. אם ייחד מטלטלין ואינם בעין
פליגי אי צריכים שבועה, ולהלכה א"צ. 3. ייחד קרקע בחד מיצר פליגי האם נוטלים בשבועה,
ולהלכה א"צ. 4. אמר לעדים כתבו וחתמו במתנה ולא קנו מיניה פליגי האם צריך להמלך בו,
ולהלכה צריך.

ג. המקרים שהולכים אחרי האומדנא והמ"ד 1. רבי נתן פוסק כר"ש שזורי שמסוכן שאמר כתבו גט
לאשתי אף נותנים דאזלינן בתר אומדנא. 2. שטר של מתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין, לרב
ארכביה אתרי ריכשי ואינו יכול לחזור בו וא"צ מעמד שלשתן דאזלינן בתר אומדנא, ולשמואל
הפסיד דחיישינן שמא גמר להקנותו רק לאחר מיתה. 3. במשנתנו נתאלמנה מן האירוסין לראב"ע
גובה רק את עיקר הכתובה ולת"ק גובה את התוספת, ופליגי רב ורבי נתן כמאן הלכתא. ונחלקו
להו"א אי אזלינן בתר אומדנא ודחי דלתרווייהו אזלינן, ולמסקנא פליגי האם איכא אומדן דעת
משום איקרובי דעתא, והלכה למעשה כראב"ע. 4. נכנסה לחופה ולא נבעלה, בעי אי חיבת חופה
קונה או ביאה, וחיבת לילה ראשון קאמר משום אורח ארעא. 5. את"ל חיבת חופה קונה בעי
בפירסה נדה דהוי חופה אלא דלא חזי לביאה, ועלתה בתיקו.

ג דף נו

*חיזוק כשל תורה. *חיוב תשלומי כתובה.

א. האם חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה ומ"ט 1. אשה שמחלה לבעלה על הכתובה ולא
כתבה לא חל, ואפילו דלרבי יהודה בדבר שבממון תנאו קיים מיהו חכמים עשו חיזוק הואיל

ושכיחא. 2. בעל יכול להסתלק מאכילת פירות נכסי מלוג של אשתו אף בדיבור, ולא עשו חיזוק כיון דלא שכיחא. 3. חמרים שמעמידים זה על זה לרבי יהודה נאמנים ולא עשו חיזוק, משום דהוי ספק בדבריהם או שהקילו בדמאי משום שהרוב מעשרין.

ג. חובת תשלום הכתובה 1. לרבי יהודה האשה יכולה לכתוב לבעלה שקיבלה את הכתובה, ואף דלרבי יהודה בעלמא אין כותבין שובר מיהו הכא איירי ששוברתה מתוכה או שאם לא ישמור איהו דאפסיד אנפשיה, ולאידך חיישינן אטו שובר דעלמא. 2. הפוחת ממאתים, לר"מ הוי בעילת זנות ורבי יוסי ורבי יהודה פליגי. 3. להשהות בלי כתובה, לר"מ אסור אפי' שעה אחת ואמרינן דהלכתא כר"מ בגזירותיו, ולרבנן שרי אפי' כמה שנים. 4. אשה שמחלה בע"פ על כתובתה לרבי יוסי מהני ולרבי יהודה לא מהני, ואמרינן דבתחילת החופה לל"ק פליגי לכו"ע מוחלת, ובסוף החופה שזו תחילת הביאה לל"ק לכו"ע אינה מוחלת ולל"ב בהא פליגי.

ג דף נז

*המתנה לפני הנישואין. *ארוסה בתרומה.

א. זמן ההמתנה לפני הנישואין 1. בקטנה היא ואביה יכולים לעכב מלהנשא, אבל פוסקין להשיא קטנה לכשתגדיל. 2. נותנים לבתולה י"ב חדש, וילפינן מרבקה שנאמר ימים או עשור. 3. בוגרת שלושים יום, להו"א כבר מהיום הראשון ולמסקנא רק אם עברה בבגרותה י"ב חדש. 4. אלמנה שלושים יום.

ג. ארוסה אינה אוכלת בתרומה משום שמא תשקה לאחיה או שימצא סמפון ואיכא בינייהו שקיבל עליו את המומין או בזמן שהיא עם שליחי הבעל. והשמועות 1. מדאורייתא ארוסה אוכלת מיד שהרי היא קנין כספו מלבד יבמה שלא אוכלת כיון שהיא קנין אחיו, ומדרבנן אוכלת למשנה ראשונה בהגיע הזמן ולא נישאו ולמשנה אחרונה עד שתכנס לחופה משום סמפון, ולמ"ד משום סמפון הכא חששו דלא סגי בדיקתה מבחוץ. 2. לא חיישינן לשמא תשקה בהגיע הזמן ולא נישאו, משום דמייחד לה מקום. 3. בלקיט כהן לא חיישינן, שהרי נותנים לו משלהם. 4. לא חיישינן לסימפון בנכנסה לחופה ולא נבעלה, כיון שמקודם בודק. 5. עבד שנמכר לכהן מישראל אוכל בתרומה דליכא סמפון בעבדים: שבגלוי ראה, בסתר לא איכפת לו, בגנב הגיעו, ומוכתב למלכות יש לזה קול.

ג דף נח

*שיעור תרומה לארוסה. *במקדיש הקדש.

א. שיעור נתינת תרומה לארוסה שנתקדשה לכהן 1. לר"ט בבת כהן הכל תרומה כדי מזונותיה, ובבת ישראל ובנשואה מחצה חולין ומחצה תרומה. 2. לר"ע אף בבת כהן מחצה חולין ומחצה תרומה. 3. לר"י בן בתירא שני שליש תרומה ושליש חולין. 4. לרבי יהודה נותנים תרומה בשיעור שתוכל למכור ולקבל תרומה ולקבל מחצה חולין. 5. לרשב"ג נותנים לה תרומה כפלים מצרכיה מחולין, כדי שתוכל למכור בזול ולא תצטרך לטרות.

ג. המקדיש מעשה ידי אשתו עושה ואוכלת ולר"מ המותר הקדש, ומפרשינן 1. טעמיה דר"מ משום שאדם יכול להקדיש דבר שלא בא לעולם, וזה למ"ד יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניוזנת ואיני עושה, ולמ"ד שהבעל יכול לכופה למעשה ידיה כיון שלר"מ אין אדם מוציא דבריו לבטלה נעשה כאומר לה יקדשו ידיך לעושיהם. 2. המותר קדוש לרב ושמואל מחיים ולר"א בר אהבה לאחר מיתה, ופליגי במעלה לה מזונות ולא מעה כסף דלרב ושמואל תקנו מזונות תחת מעשה ידיה

דתרוייהו שכיחי ומעה כסף תחת המותר ולכן המותר שייך לאשה, ולר"א בר אהבה מעה כסף תחת מעשה ידיה דתרוייהו קייצי ולכן המותר שייך לאיש.

ג דף נט

*דבר שלב"ל לשמואל. *מלאכות האשה לבעלה.

א. שמואל פוסק הכא כר"י הסנדלר שהמקדיש מעשה ידי אשתו המותר חולין כיון שאין אדם מקנה דבר שלב"ל, ומאידך גבי אשה שאסרה בקונם את מעשה ידיה על בעלה פסק כר"י בן נורי שסובר שעליו להפר כיון שיחול כאשר יגרשנה אפילו שלא בא לעולם. ומתריצין 1. הלכה כוותיה ומשום שמא תעדיף, ודחי א"כ הו"ל למימר הכי. 2. בקונמות אפשר לאסור דבר שלב"ל כמו שאוסר על עצמו את פירותיו של חברו, ודחי דאכתי א"א לאסור את פירות חברו על חברו. 3. באומרת שכאשר תתגרש יקדשו ידיה לעושיהם, ודחי שיהא בידיה רק לאחר זמן כעת אינו בידה להתגרש ועל אף שגופה בידה אינה יכולה לגרש את עצמה כלל. 4. למסקנא שאני קונמות שהם קדושת הגוף.

ב. מלאכות שהאשה עושה לבעלה 1. טוחנת בריחים של יד או מטחנת, אופה, מכבסת, מבשלת, מניקה לב"ה ולא לב"ש, מצעת המטה ועושה בצמר. ולרבי חייא אין אשה אלא ליופי, בנים, ותכשיטין. 2. הכניסה שפחות וכן בצמצמה וראויה, באחת אינה טוחנת אופה ומכבסת דיש לדאוג גם לשפחה, שתים מבשלת ומניקה משום ארחי ופרחי, שלש מצעת המטה ועושה בצמר דיש אורחים מרובים, ארבע יושבת בקתדרא דמסייעות יחד. 3. חייבת לבעלה מזיגת הכוס הרחצת פניו והצעת סדיני המטה, ונדה אסורה בזה. 4. אם אין לה מלאכה, לרבי אליעזר כופה לעשות בצמר מפני שהבטלה מביאה לידי זימה וכן הלכה, ולרשב"ג אף במדירה ממלאכה יוציא משום שעמום, ואיכא בנייהו אשה שמשחקת ואינה עובדת דשייכא זימה ולא שעמום. 5. א"א לכפותה שתשמש את אביו או בנו וכן לתת תבן לבהמתו ולעשות בפשתן.

ג דף ס טא

*יניקה. *מינקת שמת בעלה. *מאכלים. *מדיר אשתו מתשה"מ.

א. דיני יניקה 1. נדרה שלא תניק את בנה, לב"ש שומטת דד ולב"ה כופה ומניקתו, בגרושה אינו כופה ואם התינוק רגיל אליה נותן שכרה ומניקתו, ופליגי האם זהו לאחר שלושים או חמשים יום או שלשה חדשים ולמסקנא כל זמן שמכירה. 2. תינוק הוי כיונק שרץ לר"א לאחר כ"ד חודש ולרבי יהושע יונק אפילו כמה שנים, ואם לאחר גיל כ"ד חודש פירש שלשה ימים אסור. 3. גדול שיונק מהגוף הוי כשקץ ואם פירש לכלי שרי לכתחילה, ובדם איפכא דפירש אסור ובין השיניים שרי. 4. גונח מכאב לבו שרי לינק חלב עז בשבת דהוי מפרק כלאחר יד ושרי במקום צער, וכן צינור שעלו בו קשקשין מותר למעכן ברגלו בשבת בצנעא דהוי מתקן כלאחר יד ולא גזרו במקום פסידא. 5. אם היא אומרת להניק והוא אומר שלא שומעין לה משום צערא דגופא, ואם היא דרכה להניק והוא אין דרכו א"צ להניק כיון שעולה עמו.

ב. מינקת שמת בעלה אסורה להנשא, והדינים 1. האיסור לר"מ בתוך כ"ד חודש ולר"י י"ח. 2. ר"ג שרי להנשא שלשה חדשים קודם סוף זמן האיסור כיון שהדם נעכר רק אחרי שלשה חדשים, ולהלכה אפילו להנשא בעינן שיעברו כ"ד חדשים שלימים. 3. מת הבן מותרת להנשא, ואם נתנה את בנה למינקת אסור מלבד בריש גלותא שלא חוזרים בהם, וגמלתו להו"א שרי ולמסקנא אסור. ג. מאכלים טובים וגרועים 1. מניקה צריכה לאכול מאכלים טובים על חשבונה, ולא תאכל דברים

הגרועים כמו כשות חזיו דגים קטנים אדמה קרא חבושא קורא כופרא כמכא והרסנא משום דפסקי או עכרי חלבא, וכן אסורה לקחת עוד תינוק להניק. 2. לילדים בריאים אין לשמש בי ריחיא ועל ארעא, וכן אין לדרוך על דם חמור ולאכול חרדל שחלים ציר גרגושתא ושכרא. 3. מהני לילדים, בשך ויין ביצים דגים כרפסא כוסברתא ואתרוגא.

ד. דיני המדיר את אשתו מתשמיש המטה 1. הזמן, לב"ש שתי שבתות וילפי מילדת נקיבה דהוא גרם, ולב"ה שבוע דילפי להו"א מילדת זכר ולמסקנא מנדה דשכיחא, ואפילו בספן שעונתו ששה חדשים משום פת בסלו. 2. לכו"ע פליגי במפרש, ובסתם לרב יוציא מיד ולשמואל ג"כ פליגי שמא ימצא פתח, ואף דפליגי במדיר מליהנות התם אפשר בפרנס משא"כ הכא.

שאלות לחזרה ושינון

דף נח	דף נה
א. תנאי כתובה ככתובה למאי נפ"מ (14)	א. שיעור נתנית תרומה לארוסה שנתקדשה לכהן (5)
ב. מח' פומבדיתאי ובני מתא מחסיא והלכתא (4)	ב. המקדיש מעשי ידי אשתו מהו המותר הקדש (2)
ג. המקרים שהולכים אחרי האומדנא והמ"ד (5)	דף נט
דף נו	א. הסתירה בדעת שמואל בדבר שלא בא לעולם והתי' (4)
א. האם חכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה ומ"ט (3)	ב. המלאכות שהאשה עושה לבעלה (5)
ב. חובת כתובה (4)	דף ס - סא
דף נז	א. דיני וחיובי יניקה (5)
א. זמן ההמתנה לפני הנישואין (4)	ב. דיני מינקת בעלה (3)
ב. המח' מדוע אין ארוסה אוכלת בתרומה והשמועות (5)	ג. מאכלים טובים וגרועים (3)
	ד. דיני המדיר אשתו מתשמיש המטה (2)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	-עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	בבא בתרא א-ב	מו"ק חגיגה
	סנהדרין א-ב	
	עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~130~

המערכת